

Województwo chełmińskie

Trzy rzeki - Wisła, Osa i Drwęca stanowią od wieków granicę Ziemi chełmińskiej. Nazwa tej ziemi wywodzi się od założonego na górze ś. Wawrzyńca grodu Chełmińskiego. Ziemia ta przechodzi w 1228r w posiadanie krzyżackie, którzy budują na niej swe warownie, zamki a miasta otaczają pierścieniem murów miejskich. Jednak panowanie krzyżackie wzbudzało niechęć zamieszkałej tutaj ludności. W 1397r zawiązane zostało T-wo Jaszczurcze, przerodzone w 1440r w Związek Miast Pruskich, które po wojnie 13-to letniej doprowadza do przyłączenia tej ziemi do Polski. Odzyskane ziemie utworzyły Województwo Chełmińskie. Składało ono z dwu ziem: chełmińskiej i Michałowskiej i podzielone było na siedem powiatów: chełmiński, toruński, kowalewski, grudziądzki, radzyński, brodnicki i nowomiejski.

Województwo chełmińskie miało trzech senatorów większych tj biskupa, wojewodę i kasztelana. Starostwo grodowe w Kowalewie należało i tam też odbywały się Sejmiki przedsejmowe, które wybierały 14 posłów, po 2 z każdego powiatu a także uchwały instrukcje i uchwały dotyczące całego województwa.

Herbem województwa był na czerwonym polu orzeł z koroną na szyi, z wyrastającą z prawego skrzydła ręką ludzką, trzymającą miecz nad głową do cięcia podniesiony. Województwo to istniało do czasów I rozbioru Polski w 1772r, kiedy te tereny zagarnął król pruski Fryderyk II.

Niniejszym informujemy, że w dniu dzisiejszym na noclegu w Lisewie oko cyklonu umiejscowiliśmy w rejonie namętów Szczecina, Szafiar, KOSZALINA, Radomia itd.

Apelujemy o zwrot zaginionej karamatki /ciemnozielona/.

O godz. ok. 17:10 zgłoszono zaginięcie spiwora w czerwonym pokrowcu. Zgłoszenie przyjęto w Lisewie w dniu 16 lipca br.

Znaleziono: damskie majtki, paprykę słodką, koszulę męską oraz dużo śmieci na biwaku w Małych Kunawach.

Test krajoznawczy prosimy oddać najpóźniej na dzisiejszej odprawie wieczornej.

Samochód służy wyłącznie do przewozu sprzętu a nie sympatycznych turystek i turystów !!!

WABCI

W dokumentach spotyka się następujące odmiany nazwy miejscowości: Wabsko/1222/Wabak/1223/Wabcz/1288/Wapczk/Wopitz/Wopocz/Wapicz/Wopitz/Wipz/Wobcz/Wabsch/Wapssum/Wabczk/Wabzk/1336/Wapitz/1440/.

Pierwszą wzmianką o Wabczu pochodzi z 1222r z dokumentu, w którym Konrad Mazowiecki nadaje Wabcz b-powi Chryzostanowi. Wcześniej istniało tu w miejscu zwanym Poganka średniowieczne gródzisko. Pozostało po nim dobrze czytelna konfiguracja terenu w postaci kolistego wału ziemnego z kopcem porośniętym starodrzewem dębowym. Jeszcze w końcu XIXw odkryto tu groby skrzynkowe z popielnicami. Kolejną informacją dotyczy 1288r, kiedy to mistrz krajowy z Qerfurtu wznawia przywilej lokacyjny na prawie chełmińskim.

W 1313r właścicielem części Wabcza jest mieszczanin chełmiński - Herman. W 1430r wymieniany jest Dytrych z Wabcza, a w dokumentach z 1454 i 57 miasto Chełmno zwraca się prośbą do Kazimierza Jagiellończyka o nadanie kilku wsi, m.in. Wabcza na prawie chełmińskim. W 1472r wymieniany jest Jan Dąbrowski z Wabcza.

W 1505r Aleksander Jagiellończyk daje okrug starogrodzki z Wabczem biskupowi Chełmińskiemu. W 1516r Howrek ze Smołęga - chorąży chełmiński zamienia z b-pem chełmińskim Konopackim dobra Płowę na Bąprowo, Uśc i Wabcz. W ten sposób majątek Wabcz stał się własnością szlachecką, a potomkowie Hugona ze Smołęga zwali się odtąd Wabczyńscy h. Leliwa. W 1579r właścicielami byli Stanisław Płotowski, Hejko Wabczyński Jerzy Wabczyński. Kolejnymi znanymi posiadaczami Wabcza byli: w 1669 Wabczyński, w 1682r Konojadzki, Orłowski, Rudnicka, w 1700r - Konojadzki,

W 1728r część majątku kupił Ignacy Działowski od swojej babki Anny Konojadzkiej z d. Wabczyńskiej. Druga część dóbr od 1745r należała do Stanisława Wabczyńskiego.

W 1874r właścicielami zostali: Franz Haver y Kobyliński, w 18 86

Helena Ślaska, w 1907 - Witold Ślaski, w 1924 Ludwika Maria Hele-

na Ślaska, w 1933r - właścicielką jest Łoziwa z d. Ślaska, w 1942

z majątek stanowi własność Rzeszy Niemieckiej, w 1946r obóz z

dworaki przechodzi na własność Skarbu Państwa Polskiego.

Krótko przed II wojną w Wabczu miała miejsce parcelacja

gruntów dworskich. W 1945r szereg budynków mieszkalnych i in-

wentarskich sprzedano na rozbiórkę osadnikom. Następnie scalo-

no znów rozparcelowane grunty i utworzono Zakład Rolny.

Zespół przetrzynny miejscowości Wabcz objęty jest ochroną kon-

serwatorską. Do najstarszych obiektów zalicza się datowane na

XI-XIII wiek gródzisko nazwane Poganką, a także kościół z początków XIII i XIVw. Naj-

starszym jego elementem jest wieża obronna z charakterystycznym dla Pomorza Zachod-

niego, a rzadko występującym na ziemi chełmińskiej hełmem ceramiczno-ceglanym. Kos-

ciół zachował się w bardzo dobrym stanie. W ostatnich latach staraniem miejscowego

proboszcza wykonano tu wiele prac zabezpieczających, a w tym przełożenia dachu, nap-

rawy blankowa, uzupełnienia ubytków średniowiecznych murów.

Na zespół kościelny w Wabczu składa się też plebania i organistówka. Obok mieści

się XIXw szkoła w której w 1906r miał miejsce strajk szkolny dzieci domagających

się nauki lekcji religii w j. polskim. Ciekawa jest pochodząca z XIXw kaplica grobo-

wa Ślaskich na miejscowym cmentarzu.

Pomiędzy kościołem a dworem znajduje się park z XIXw, mający szereg pomnikowych

drzew. Dwór datowany jest na ok. poł. XIXw z relikiami budynku wcześniejszego. Obecnie

mieszczą się w nim biura Zakładu Rolnego, punkt felczerski, Klub Ruch i mieszkania

Łokatorskie.

W pytaniu Testu Krajoznawczego dla trasy nr 1 /pytanie nr 16/
jest błąd maszynowy!!! Pytanie winno brzmieć: Dworek Bucmanówka
zajduje się w miejscowości o nazwie

Przepraszamy.